

Odpovědnost ISP

a z něj vyplývající odpovědnost komentoval slovy¹⁰²: „Můžeme postavit, navrhnout nebo naprogramovat (v orig. nakódovat) kyberprostor k ochraně těch hodnot, které pokládáme za základní. Můžeme ale taky postavit, navrhnout nebo naprogramovat kyberprostor tak, že tyto hodnoty necháme vymizet. Žádná prostřední možnost zde není, protože zde je všechno nějakým způsobem postaveno. Kód nikdy neobjevujeme, ten vždycky vytváříme.“

V uvedeném citátu naráží Lessig na skutečnost, že kyberprostor je vždy vytvářen vůlí definičních autorit a právě jen jejich vůlí. Cokoli tedy definiční autority do kyberprostoru vloží, včetně hodnot a principů civilizace, bude tam. Cokoli ale naopak opomenou, se v kyberprostoru prostě neobjeví. Ve výše uvedené souvislosti můžeme ještě doplnit, že k tomu, aby se prostřednictvím definičních autorit do kyberprostoru dostávaly hodnoty a principy, na nichž je založena naše společnost, může samozřejmě vlivem práva přispět i stát. Právní normy však nejsou a v dohledné době ani nebudou tím jediným ani nejdůležitějším, co definiční autority motivuje k tomu, aby příslušné hodnoty v kyberprostoru udržovaly a chránily. Mnohem důležitější je v tomto směru stále motivace sociálními normami (zvyky, obyčeji), individuální etikou a v neposlední řadě i motivace ekonomická.

Pojem ISP

Abychom mohli fenomén definičních autorit *de iure* postihnout, je nutné jej nejprve pro právo odpovídajícím způsobem vymezit. Pojem poskytovatelů služeb informační společnosti (ISP – information service provider¹⁰³) tedy zahrnuje takové definiční autority, jejichž prostřednictvím mohou ostatní vstupovat do informační sítě, resp. jejichž prostřednictvím zde probíhá tvorba, zpracování nebo výměna informací. Nejedná se tedy o všechny definiční autority, ale jen takové, které poskytují své služby ostatním, typicky za úplatu. Pojem sám se v právu vyvíjel a v současné době je základem jeho definice v právu států EU vymezení provedené směrnicí č. 98/34/ES o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů ve znění směrnice č. 98/48/ES. Směrnice přitom nedefinuje pojem poskytovatele služeb informační společnosti, ale jen pojem samotné služby informační společnosti. Směrnice sama má pak význam spíše pro legislativní proces a upravuje především výměnu informací a spolupráci na technické legislativě mezi státy. Definice služeb informační společnosti je však z ní přebírána i do jiných, pro nás v tuto chvíli důležitějších oblastí evropského i tuzemského práva. Směrnice tedy vymezuje pojem služby informační společnosti, a to v novelizovaném článku 1(2) následovně:

(...) jakákoli služba informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.

Pro účely této definice se rozumí:

¹⁰²Viz Lessig, L. (2006) Code V.2. New York: Basic Books, str. 6.

¹⁰³V angličtině se též používá kratší výraz "information intermediary" - tj. informační zprostředkovatel.

Spam

- „službou poskytovanou na dálku“; služba poskytovaná bez současné přítomnosti stran,
- „službou poskytovanou elektronicky“; služba odeslaná z výchozího místa a přijatá v místě jejího určení prostřednictvím elektronického zařízení pro zpracování a uchování dat (včetně digitální komprese) a jako celek odeslaná, přenesená nebo přijatá drátově, rádiově, opticky nebo jinými elektromagnetickými prostředky,
- „službou na individuální žádost příjemce služeb“; služba poskytovaná přenosem dat na individuální žádost.

Příklady služeb, které nejsou zahrnuty do této definice, jsou uvedeny v příloze V.

Jak vyplývá z dikce ustanovení čl. 1(2) směrnice č. 98/34/ES, pokrývá pojem „služba informační společnosti“ takové služby, které jsou objednány uživatelem a jsou poskytovány na dálku a elektronicky. Výjimky uvedené v příloze č. 5 ke směrnici jsou pak následující:

PŘÍLOHA V

Příklady služeb, na něž se nevztahuje čl. 1 bod 2 druhý pododstavec

1. Služby, které nejsou poskytovány „na dálku“

Služby poskytované za osobní přítomnosti poskytovatele a příjemce, a to i tehdy, použije-li se přítom elektronické zařízení:

- a) lékařská vyšetření nebo ošetření v lékařské ordinaci za použití elektronického zařízení a za osobní přítomnosti pacienta;*
- b) prohlídka elektronického katalogu v prodejně za přítomnosti zákazníka;*
- c) rezervace letenek pomocí počítačové sítě v cestovní kanceláři a za osobní přítomnosti zákazníka;*
- d) zpřístupnění elektronických her v herně za osobní přítomnosti uživatele.*

2. Služby, které nejsou poskytovány „elektronicky“

- Služby materiální povahy, ačkoli jsou poskytovány elektronickými přístroji:

- a) stroje pro automatický výdej peněz nebo lístků (bankovky, jízdenky);*
- b) vstup do silničních sítí, na parkoviště apod. podléhající poplatkům, a to i tehdy, jsou-li v místě vjezdu a výjezdu instalována elektronická zařízení kontrolující vstup a/nebo zajišťující řádné zaplacení,*

- služby poskytované off-line: prodej kompaktních disků nebo programového vybavení na disketách,

- služby, které nejsou poskytovány elektronickými systémy pro zpracování/ukládání dat:

- a) hlasové telefonní služby;*
- b) telefaxové/telexové služby;*
- c) služby poskytované hlasově po telefonu nebo faxem;*
- d) lékařské porady po telefonu/telefaxu;*
- e) právnícké porady po telefonu/telefaxu;*
- f) přímý prodej po telefonu/telefaxu.*

Samotný pojem poskytovatele služeb informační společnosti, tj. právní definici ISP, zavedla do evropského práva až směrnice č. 2000/31/ES o některých právních

Odpovědnost ISP

aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“). Definice je však v podstatě provedena jen odkazem na výše citovanou směrnici. Z definic v článku 2 směrnice č. 2000/31/ES vybíráme:

- a) „službami informační společnosti“ služby ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 98/34/ES ve znění směrnice 98/48/ES;
- b) „poskytovatelem“ každá fyzická nebo právnická osoba, která poskytuje určitou službu informační společnosti;
- c) „usazeným poskytovatelem“ poskytovatel, který účinně vykonává prostřednictvím stálého zařízení po neurčitou dobu hospodářskou činnost; existence a používání technických prostředků a technologií nezbytných k poskytování služby nevytváří samy o sobě usazení poskytovatele;
- d) „příjemcem služby“ každá fyzická nebo právnická osoba, která k profesním či jiným účelům využívá služeb informační společnosti, zejména pro vyhledávání či zpřístupňování informací;
- e) „spotřebitelem“ každá fyzická osoba, která jedná za účelem nespadajícím do její profesní či obchodní činnosti;

Do českého práva byly definice služeb informační společnosti a poskytovatelů těchto služeb provedeny zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). Zákon prakticky jen přebírá základní definice z evropských směrnic s tím, že jejich výklad je třeba provádět i v kontextu upřesňujících ustanovení evropského práva. V českém právu totiž pojmy služeb informační společnosti a jejich poskytovatelů nejsou dále upřesněny. Z definic zákona č. 480/2004 Sb. vybíráme:

§ 2

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) službou informační společnosti jakákoliv služba poskytovaná elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, poskytovaná zpravidla za úplaty; služba je poskytnuta elektronickými prostředky, pokud je odeslána prostřednictvím sítě elektronických komunikací a vyzvednuta uživatelem z elektronického zařízení pro ukládání dat,
- b) elektronickou poštou textová, hlasová, zvuková nebo obrazová zpráva poslaná prostřednictvím veřejné sítě elektronických komunikací, která může být uložena v síti nebo v koncovém zařízení uživatele, dokud ji uživatel nevyzvedne,
- c) elektronickými prostředky zejména sítě elektronických komunikací, elektronická komunikační zařízení, koncová telekomunikační zařízení a elektronická pošta,
- d) poskytovatelem služby každá fyzická nebo právnická osoba, která poskytuje některou ze služeb informační společnosti,
- e) uživatelem každá fyzická nebo právnická osoba, která využívá službu informační společnosti, zejména za účelem vyhledávání či zpřístupňování informací.

Podle výše uvedených definic je za poskytovatele služeb informační společnosti možné považovat subjekt, který, stručně řečeno, obstarává jiným způsobem komunikovat v rámci informační sítě, případně který sám jako službu vytváří, zpracovává

vává nebo šíří informace v elektronické formě. Definiční kritérium elektronické žádosti je přitom třeba vykládat extenzivně, když za takovou žádost je možné považovat prakticky jakoukoli aktivitu uživatele, na jejímž základě je služba poskytována (tj. například přihlášení se do sítě). Stejně tak ani kritérium úplaty není nikterak rigorózní – výraz „zpravidla za úplatu“ je totiž třeba interpretovat tak, že je obvyklé za příslušnou službu vybírat úplatu. Neznamená to však, že služba splňující výše uvedené podmínky, která je poskytována v konkrétním případě zdarma, této definici neodpovídá. Rovněž to neznamená, že úplata musí být nutně vybírána od toho, komu je příslušná služba poskytována (viz dále).

Obsah pojmu ISP, tj. poskytovatele služeb informační společnosti, můžeme dále demonstrovat na příkladech ze současné praxe. Následující klasifikace však vznikla pouze pro potřeby této publikace a zohledňuje aktuální nabídku služeb informační společnosti, v žádném případě si však neklade za cíl vyčerpávajícím způsobem postihnout všechny možné typy služeb a ISP. Při další analýze forem a typů právní odpovědnosti ISP tedy pro tentokrát rozdělíme jednotlivé poskytovatele služeb informační společnosti na:

- Provozovatele síťové komunikační infrastruktury (fyzické, logické)
- Provozovatele síťové asistenční infrastruktury
- Provozovatele hostingových služeb, služeb pro blogery apod.
- Provozovatele e-mailových služeb
- Vyhledávače, portály
- Diskuzní servery, diskuzní služby
- Zpravodajské servery
- Doménové autority

Budeme-li řešit v praxi otázku, zda je určitý subjekt možné považovat za poskytovatele služeb informační společnosti nebo nikoli, je třeba zaměřit se na tři základní kritéria:

- 1) Služba musí být poskytována pro jiného (zde logicky odpadají například služby, které poskytuje zaměstnavatel zaměstnancům v rámci výkonu jejich pracovních činností, tj. na základě pracovní smlouvy),
- 2) podstata služby je v elektronicky komunikované informaci (tam, kde podstata služby tvoří cokoli jiného a informace jen umožňuje poskytnutí služby, nejedná se o službu informační společnosti – příkladem může být on-line obchod, kde elektronická komunikace jen usnadňuje uzavření smluv) a
- 3) služba je poskytována individuálně (musí se jednat o službu, kterou uživatel konzumuje vlastní aktivitou a je tedy poskytována za jeho přímého přičinění – služby poskytované bez ohledu na uživatele jako například rozhlasové vysílání, do tohoto rámce nespádají).

Odpovědnost ISP

Poněkud neobratně nám v pochopení pojmu služeb informační společnosti pomáhá i článek 18 preambule směrnice č. 2000/31/ES. Z legislativně-technického hlediska se sice nejedná o žádnou perlu, přesto nám může alespoň napovědět, že jsou to právě výše uvedená kritéria, která budou k *ad hoc* interpretaci pojmu ISP určující. Současně lze z tohoto ustanovení vyčíst i úmysl právotvůrce nestavět kvalifikaci pojmu ISP na kritériu přímé úplatnosti příslušné služby – tím došlo k zohlednění skutečnosti, že řada on-line obchodních modelů je založená na poskytování služeb zdarma a následném těžení ze sekundárních efektů spotřebitelského zájmu, resp. že řada služeb informační společnosti může být provozována zcela zdarma (což samo o sobě nepředstavuje důvod k vynětí jejich poskytovatelů z legální definice ISP). Článek 18 preambule nám tedy dává následující interpretační vodítko:

(18) Služby informační společnosti zahrnují širokou škálu hospodářských činností, které probíhají on-line. Tyto činnosti mohou spočívat zejména v on-line prodeji zboží. Činnosti jako je dodávka zboží jako taková nebo poskytování služeb off-line zde nejsou zahrnuty. Služby informační společnosti se neomezují výhradně na služby umožňující uzavírání smluv on-line, ale vztahují se rovněž, pokud jde o hospodářskou činnost, na služby, které nehradí ti, kdo je přijímají, jako např. služby poskytující informace on-line nebo obchodní sdělení nebo ty služby, které poskytují nástroje umožňující vyhledávání dat, přístup k datům a získávání dat. Služby informační společnosti zahrnují rovněž služby, které spočívají v předávání informací prostřednictvím komunikační sítě, v poskytování přístupu ke komunikační síti nebo ve shromažďování informací poskytovaných příjemcem služby. Televizní vysílání ve smyslu směrnice 89/552/EHS ani rozhlasové vysílání nejsou službami informační společnosti, neboť nejsou poskytovány na individuální žádost. Naopak službami informační společnosti jsou služby, které jsou poskytovány z místa na místo, jako je video na přání nebo poskytování obchodního sdělení elektronickou poštou. Používání elektronické pošty nebo jiných rovnocenných individuálních komunikačních prostředků fyzickými osobami mimo rámec jejich obchodní nebo profesní činnosti včetně jejich používání pro uzavírání smluv mezi těmito osobami není službou informační společnosti. Smluvní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem není službou informační společnosti. Činnosti, které pro svou povahu nelze vykonávat na dálku a elektronickou cestou, jako povinná účetní kontrola společnosti nebo lékařská konzultace vyžadující fyzické vyšetření pacienta, nejsou službami informační společnosti.

Přestože je zřejmá snaha právotvůrce co nejpodrobněji specifikovat jednotlivé formy ISP, vyvstává v praxi celá řada problematických otázek nad konkrétními on-line službami či produkty. E-mailový newsletter tak sice směrnice za službu informační společnosti nepochybně považuje, zpravodajské WWW stránky však již mohou znamenat interpretační problém – jedná se sice o službu, k níž musí uživatel přistoupit vlastním přičiněním a kterou si stahuje a prohlíží na svém zařízení (minimálně musí zadat do vyhledávače příslušnou adresu a připojit se k WWW serveru), z hlediska efektu se však on-line zpravodajství v různých formách neliší od tištěných novin, televizního či rozhlasového vysílání, neboť není přílišného rozdílu mezi zadáním adresy do prohlížeče a zakoupením novin nebo naladěním televizního či rádiového kanálu. Podobný problém nastává například u klasických internetových rádií nebo televizních stanic, tj. u takových, kde uživatel příslušné

Spam

vysílání jen sleduje a nemá možnost jej přímo ovlivnit (jiná je situace u služeb jako radio-on-demand nebo video-on-demand – zde uživatel přímo zadává svůj požadavek, a poskytovatele služby tak lze nepochybně považovat za ISP ve smyslu legální definice).

Uvedená otázka nebyla ještě řešena národními soudy členských států ani Evropským soudním dvorem. Můžeme tedy jen opatrně předvídat, že bude zřejmě pro klasifikaci poskytovatele on-line služby jako ISP v takových případech nutné prokázat, že z jeho hlediska měl na kvantitu či kvalitu poskytované služby přímý vliv uživatel. Tímto interpretačním postupem tedy definice ISP nezahrne služby, s nimiž uživatelé komunikují pasivně, tj. ty, které lze zařadit do první skupiny škály Zippo (pasivní webové stránky, internetová rádia, internetová TV apod.). I v takovém případě však bude třeba *ad hoc* řešit jemné nuance různých variant – např. zpravodajský server, jehož vizáž mají možnost uživatelé individuálně konfigurovat.

Přestože může výše uvedený interpretační problém vypadat jako závažný, není dle našeho názoru třeba se jej v praxi nějak přehnaně obávat. Specifická legislativa upravující odpovědnost ISP (dále zjistíme, že tato úprava znamená v podstatě její omezení) by se totiž výše uvedených poskytovatelů služeb, jako jsou zpravodajské servery či on-line rádia, stejně nedotkla (viz dále) a otázka interpretace pojmu ISP tak ve většině shora naznačených případů pasivní konzumace informací zůstane jen v rovině hypotetických úvah.

Odpovědnost ISP a její specifika

K tomu, abychom mohli pochopit specifickou regulaci odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti, je nejprve třeba poznat důvody, které přiměly evropské i zámořské právo tvůrce k zavedení této výjimečné právní úpravy. Mohlo by se přitom na první pohled zdát, že právo tvůrce odhalil zásadní důležitost ISP pro existenci a rozvoj prostředí informačních sítí a prostřednictvím specifické úpravy se snaží dostat ISP pod větší kontrolu práva, tj. pod větší vliv státu. Specifická právní úprava odpovědnosti ISP však vyšší formu regulace a posílení vlivu státu na činnost ISP obvykle nepřináší a v mnoha případech je tomu dokonce naopak.

Můžeme se oprávněně ptát, čím jsou z pohledu práva poskytovatelé služeb informační společnosti natolik specifictí, že pro ně právo vytváří novou kategorii. Prakticky všechny typy ISP jsou totiž pro právo běžnými právními nebo fyzickými osobami a jako takové spadají pod rozsah celého spektra právních norem. Internet tedy nezná až na výjimky¹⁰⁴ nic takového jako poskytovatele služeb informační společnosti bez (klasické) právní subjektivity. Tím, co vedlo právo tvůrce ke zvlášť-

104) Výjimkou, která si časem jistě vyžádá pozornost práva, jsou například virtuální obdoby právnických osob (korporací, nadací) zřízované v uměle vytvořených světech jako Second Life nebo v nejrůznějších herních prostředích. Jejich rostoucí relevance naznačuje, že se jejich organizací a aktivitami bude muset právo do budoucna rovněž zabývat.

Odpovědnost ISP

ní úpravě odpovědnosti ISP, tedy zřejmě není jejich důležitost nebo technologická vyspělost, ale racionální úvaha o tom, že uložit jim odpovědnost podle standardních kritérií by prostě nebylo fair¹⁰⁵.

Klíčem k pochopení speciální regulace odpovědnosti ISP je pojem takzvané objektivní odpovědnosti, tj. takové právní konstrukce, která váže odpovědnost za nějaký protiprávní důsledek pouze na objektivní kritéria, tzn. bez ohledu na subjekt. Je-li tedy v právu použita konstrukce objektivní odpovědnosti, není k uplatnění sankce důležité, zda subjekt zamýšlel porušit právo či zda o tomto porušení vůbec věděl – důležité v takovém případě je, zda k porušení práva objektivně došlo a zda v důsledku toho vznikl nějaký protiprávní následek. Vůbec se tedy nezkoumá takzvané zavinění, ať už hovoříme o zavinění úmyslném nebo z nedbalosti.

Objektivní odpovědnost není v právu nikterak častá a například v oboru trestního práva se nevyskytuje vůbec¹⁰⁶. Jsou však právní obory, kde se s ní můžeme setkat a kde na jednotlivé subjekty dopadá vcelku tíživě. Příkladem může být odpovědnost za porušení majetkových práv autorských – k jejímu založení není nutné prokázat úmysl ani nedbalost, postačí, že k příslušnému porušení objektivně dojde. Jako příklad můžeme uvést § 45 autorského zákona:

§ 45

Do práva autorského neoprávněně zasahuje též ten, kdo pro své dílo používá názvu nebo vnější úpravy již použitých po právu jiným autorem pro dílo téhož druhu, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl, pokud nevyplývá z povahy díla nebo jeho určení jinak.

Jak je vidět, odpovědnost zde nezávisí na tom, zda někdo chtěl použít cizího názvu nebo zda o tom, že už stejný název použil jiný autor, vůbec věděl. Důležité je, že již jednou vytvořený název je použit znovu, tj. že došlo k naplnění objektivních kritérií – zda k tomu došlo úmyslně, z nedbalosti nebo jen náhodou, není pro posouzení odpovědnosti důležité. Dotyčný autor se tedy nezbaví své odpovědnosti ani tím, že by prokázal, že se o existenci stejného názvu ani nemohl dozvědět.

Podobně jako u autorského práva je konstruována odpovědnost za zásah do takzvané osobnostní integrity, jejíž součástí je i ochrana jména a pověsti fyzických osob. K ilustraci objektivního charakteru této odpovědnosti můžeme použít například jeden z případů, které ve své knize půvabně popisuje Jerzy Sawicki¹⁰⁷. Jednalo se o spor, k němuž došlo ve Velké Británii, a to na základě povídky o zhyralém knězi otištěné v roce 1909 listu Sunday Chronicle. Kněz zde musel být jako hlavní hrdina samozřejmě označen jménem a autor povídky, vědom si citlivé materie, si tak dal velkou práci s vymyšlením jména, jež by se žádnému reálnému jménu nepodobalo.

¹⁰⁵Ačkoli se termín fair překládá jako "spravedlivý," není tento překlad úplně správný - čeština totiž ekvivalent k tomuto termínu nemá. V právu se však s obsahem pojmu fair nebo férový setkáváme neustále a už i soudy dospěly k poznání, že nazývat například férový proces jako proces "spravedlivý" je velmi problematické. Tomu odpovídá i stále častější výskyt pojmu férovost v judikatuře českých soudů včetně soudu ústavního.

¹⁰⁶K založení odpovědnosti za trestný čin je zpravidla nutné prokázání úmyslu, u některých trestných činů pak postačuje zavinění z nedbalosti - nelze však někoho odsoudit za to, co by spáchal bez vlastního vědomí.

¹⁰⁷Viz Sawicki, J. (1963) Lidé a paragrafy. Praha: Orbis, str. 53 a násl.

Spam

Nakonec vymyslel navýsost nepravděpodobnou kombinaci nejběžnějšího příjmení „Jones“ s unikátním křestním jménem „Artemus“. Po otištění povídky se však přihlásil jistý vysloužilý advokát Artemus Jones a po vydavateli novin požadoval omluvu a finanční kompenzaci, neboť se kvůli povídce stal terčem posměchu (byl totiž jediný toho jména široko daleko). Nic zde pak nepomohla skutečnost, že Artemus Jones nebyl ve skutečnosti knězem. Nepomohla ani omluva, prokazování skutečnosti, že autor vyvinul veškeré úsilí k nalezení fiktivního jména ani poukaz vydavatele na to, že s celou záležitostí nemá nic společného – vydavateli tak soud přikázal zaplacení nemalé satisfakce.

Výše uvedené příklady nemají v žádném případě vyvolat dojem, že by snad autorskoprávní odpovědnost nebo ochrana osobnosti byly nefér. V některých otázkách je totiž na místě přiznat jedné ze stran (zde straně poškozené) lepší postavení a umožnit jí snadněji se dovolat svého subjektivního práva.

Vztáhneme-li problematiku objektivní odpovědnosti na činnost ISP, docházíme k závěru, že ISP prakticky fungují jen jako masoví zprostředkovatelé komunikace často anonymních uživatelů. Objem informací, jejichž tvorba, zpracování a přenos probíhá prostřednictvím nejrůznějších služeb informační společnosti, je přitom doslova obrovský a stejně obrovská je i pravděpodobnost, že tyto informace zasahují do něčích subjektivních práv. Je-li pak v určitých případech definována odpovědnost na objektivním principu, odpovídal by příslušný ISP i jen za to, že pomohl s provedením, respektive přímo provedl operaci spočívající v protiprávním vytvoření, zpracování nebo přenosu určité informace.

V naznačeném směru lze sice argumentovat, že poskytovatel služby informační společnosti nejen že dává v takovém případě svoji komunikační infrastrukturu k dispozici k protiprávním aktivitám, ale že na tom dokonce sám vydělává. Zbavovat jej spoluodpovědnosti za protiprávní jednání (protiprávní kvalitu informací) by tedy v podstatě znamenalo přiznat mu postavení posvátné krávy, která může díky své nedotknutelnosti zastavovat dopravu na rušné křižovatce nebo spásat trávu v zakázaných chrámových zahradách. Proti zbavení ISP odpovědnosti za protiprávní kvalitu informace, k jejímuž vytvoření, zpracování nebo přenosu poskytl svoji infrastrukturu, hovoří i skutečnost, že se v případě postihu může ISP regresně zhojit na tom, kdo protiprávní informaci vytvořil nebo kdo nařídil její komunikaci.

Na druhou stranu však můžeme postavit argument, že ISP sice poskytuje infrastrukturu k protiprávnímu jednání, ale konkrétní informační spojení má pro něj veskrze bagatelní význam. Profit, který příkladně realizuje telekomunikační společnost z jednoho hovoru nebo který získá služba pro instant messaging z jedné odeslané zprávy, je totiž z ekonomického hlediska naprosto zanedbatelný. Vedle masovosti v poskytování služeb informační společnosti pak můžeme argumentovat i možností anonymity na straně uživatele příslušné služby – celá řada služeb informační společnosti je totiž poskytována na anonymní bázi a poskytovatel služby by pak ani při největší snaze nebyl schopen skutečného poruše práva dohledat a zhojit se na něm. Z právě uvedeného pak vyplývá závěr, že případně pone-

Odpovědnost ISP

chánil možnosti k založení objektivní odpovědnosti ISP na standardní bázi by de facto znamenalo uložení povinnosti poskytovatelům služeb informační společnosti monitorovat kvalitu informací, k jejichž tvorbě, zpracování nebo komunikaci poskytují svoji fyzickou nebo logickou infrastrukturu¹⁰⁸. Telekomunikační operátoři by tak například museli sledovat obsah telefonních hovorů, freemaily by musely prohlížet obsahy poštovních schránek svých uživatelů a hostingové servery by byly nuceny prohlížet obsah prezentací, k jejichž provozu poskytují prostor – v opačném případě by se tito a další provozovatelé služeb informační společnosti vystavovali riziku objektivní spoluodpovědnosti za právní kvalitu příslušných informací. K tomu by pak navíc přistoupila nutnost bránit nejen vlastní infrastrukturu, ale i její jednotlivé uživatele před útoky zvenčí, ať už by se jednalo o viry nebo řízené útoky hackerů¹⁰⁹.

Kromě faktické nemožnosti kontrolovat obrovské množství informací (často anonymně) komunikovaných v informačních sítích pak můžeme vidět důvod k omezení objektivní odpovědnosti ISP za kvalitu informací i v právní nemožnosti provádět takovou kontrolu dané především soukromoprávní i veřejnoprávní ochranou osobní integrity včetně ochrany osobnosti, soukromí, osobních údajů apod. Můžeme tedy v otázce potřeby specifické legislativy omezující odpovědnost ISP uzavřít, že jsou zde pro takové omezení, především v případě objektivní odpovědnosti za kvalitu informací, pádné právní, racionální i empirické (ekonomické, technologické) důvody¹¹⁰. Na tomto zjištění je pak postavena i příslušná evropská i národní legislativa upravující odpovědnost ISP.

Problém odpovědnosti ISP se ve skutečnosti objevil mnohem dříve, než došlo k rozvoji Internetu. Snad nejnámějším on-line debatním společenstvím před vznikem internetových komunit se stala komunita Well¹¹¹. Jednalo se o komunitu, která se začala vyvíjet roku 1985 okolo počítače VAX a několika primitivních modemů a její existence de facto skončila až celých deset let poté, v březnu roku 1995. Již záhy se ukázalo, že ne všechny diskuzní příspěvky musí být nutně všem po chuti (a po právu), proto komunita vypracovala vlastní pravidla odpovědnosti za obsah diskuzních příspěvků¹¹² včetně výzvy „když někoho našteješ, nebudou žalovat nás, ale Tebe“. Tato pravidla byla samozřejmě motivována ekonomicky,

108) Stručnou diskuzi problému implicitně uložené povinnosti ISP sledovat kvalitu informací viz např. Harper, J. (2005) *Against ISP Liability*. Regulation, číslo 1/2005, str. 31 a násl.

109) Z toho by pak logicky vyplynula absurdní povinnost každého ISP provozovat ty nejmodernější zabezpečovací systémy - k problému viz Smejkal, V., Švestka, J. (2005) *Odpovědnost za škodu při provozu informačního systému, aneb nemalujeme čerty na zeď*. Právní rozhledy, ročník 13, číslo 19, str. 719 a násl.

110) Podrobná analýza jednotlivých argumentů včetně praktických příkladů z americké právní praxe viz Evans, E. (2004) *From the Cluetrain to the Panopticon: ISP Activity Characterization and Control of Internet Communications*. Michigan Telecommunications and Technology Law Review, číslo 10, str. 490 a násl.

111) Vývoj této komunity se dlouhodobě zabývala Katie Hafner. Z jejích publikací viz např. Hafner, K. (1997) *The Epic Saga of the Well*. Wired, číslo 5.05, str. 98 a násl. Článek je rovněž k dispozici on-line na adrese http://www.wired.com/wired/archive/5.05/ff_well.html.

112) Zde můžeme doplnit, že omezení odpovědnosti na bázi soukromoprávního ujednání či dokonce i jen ve formě jednostranného prohlášení je dle severoamerického práva možné. V kontinentálním evropském právu se s takovým omezením odpovědnosti můžeme setkat jen velmi zřídka a například čeština ani nezná ekvivalent anglického výrazu "disclaimer," který by snad šel přeložit jako "prohlášení o omezení odpovědnosti".

neboť na jejich základě nemusela komunita vydávat prostředky na spory se subjekty, kterým zde publikované diskuzní příspěvky zasáhly do jejich subjektivních práv.

Klasifikace ISP a základní legislativa k omezení jejich odpovědnosti

Český právotvůrce se rozhodl následovat základní klasifikaci provedenou harmonizační směrnicí č. 2000/31/ES a rozdělil poskytovatele služeb informační společnosti do tří základních skupin podle typu jejich činnosti. ISP se tedy z pohledu českého práva dělí na:

- Poskytovatele služeb spočívajících v přenosu informací poskytnutých uživatelem – angl. mere conduit nebo access provider
- Poskytovatele služeb spočívajících v automatickém meziukládání informací poskytnutých uživatelem – tzv. caching
- Poskytovatele služeb spočívajících v ukládání informací poskytnutých uživatelem – tzv. storage nebo hosting

U každé skupiny ISP jsou obecné limity odpovědnosti nastaveny odlišně. Společným jmenovatelem je však v tomto případě odstranění objektivní odpovědnosti, tj. v takových případech, kdy by odpovědnost byla založena bez ohledu na vůli ISP. Obecně tedy platí zásada, že je-li informace svou kvalitou protiprávní a ISP neměl ani povědomosti o jejím vytvoření či komunikaci, je ISP odpovědnosti ze zákona zbaven.

Do první kategorie, tj. mere conduit, spadají poskytovatelé služeb, jejichž prostřednictvím dochází k prostému přenosu informací (automatické krátkodobé meziuložení je považováno za technickou součást přenosu). V tomto případě je omezení odpovědnosti nejširší, neboť poskytovatelé tohoto typu služeb odpovídají za kvalitu přenesených informací jen tehdy, lze-li jim tyto informace přičíst. Nemají-li tedy s kvalitou či adresátů informací nic společného, jsou odpovědnosti zbaveni. Poskytovatel služeb typu mere conduit tedy za kvalitu informace neodpovídá ani tehdy, má-li vědomost o tom, že informace je protiprávní a přesto její přenos zprostředkuje.

Harmonizační norma dotýkající se odpovědnosti ISP poskytujících služby přenosu informací, resp. přístupu ke komunikačním kanálům, je obsažena v čl. 12 směrnice č. 2000/31/ES a má následující znění:

Odpovědnost ISP

Článek 12

„Prostý přenos“

1. Členské státy zajistí, aby v případě poskytování služby informační společnosti spočívající v přenosu informací poskytnutých příjemcem služby komunikační sítí nebo ve zprostředkování přístupu ke komunikační sítí nebyl poskytovatel služby odpovědný za přenášené informace, pokud:

- a) není původcem přenosu;
- b) nevolí příjemce přenášené informace a
- c) nevolí a nezmění obsah přenášené informace.

2. Přenos informací a zprostředkování přístupu ve smyslu odstavce 1 zahrnuje automatické krátkodobé přechodné ukládání přenášených informací, pokud toto ukládání slouží výhradně pro uskutečnění přenosu v komunikační sítí a pokud jeho délka nepřesahuje obvyklou dobu přenosu.

3. Tímto článkem není dotčena možnost soudního nebo správního orgánu požadovat od poskytovatele služby v souladu s právním řádem členských států, aby ukončil porušování práv nebo mu předešel.

Do českého práva byl tento předpis transponován prostřednictvím § 3 zákona č. 480/2004 Sb., a to následovně:

§ 3

Odpovědnost poskytovatele služby za obsah přenášených informací

(1) Poskytovatel služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem prostřednictvím sítí elektronických komunikací nebo ve zprostředkování přístupu k sítím elektronických komunikací za účelem přenosu informací, odpovídá za obsah přenášených informací, jen pokud

- a) přenos sám iniciuje,
- b) zvolí uživatele přenášené informace, nebo
- c) zvolí nebo změní obsah přenášené informace.

(2) Přenos informací a zprostředkování přístupu podle odstavce 1 zahrnuje také automatické krátkodobě dočasné ukládání přenášených informací.

Jak vyplývá z dikce zákona, neodpovídá první typ ISP za kvalitu přenášených informací, nelze-li mu tyto informace přičíst. Stát ani osoby poškozené protiprávností určitých informací se tak na prvním typu ISP nemohou domáhat odškodnění.

Zvláštní skupinu v rámci poskytovatelů služeb typu mere conduit představují operátoři služeb elektronických komunikací. Tyto služby informační společnosti mají prakticky všude v Evropě specifickou regulaci, která konkrétně upravuje způsob poskytování služeb, administrativní požadavky, povinnosti operátorů, pravidla jejich vzájemné hospodářské soutěže, ochranu spotřebitele apod. V českém právu jsou elektronické komunikace vymezeny v § 2 písm. l zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), následovně:

n) službou elektronických komunikací služba obvykle poskytovaná za úplatu, která spočívá zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací,

Spam

včetně telekomunikačních služeb a přenosových služeb v sítích používaných pro rozhlasové a televizní vysílání a v sítích kabelové televize, s výjimkou služeb, které nabízejí obsah prostřednictvím sítí a služeb elektronických komunikací nebo vykonávají redakční dohled nad obsahem přenášeným sítěmi a poskytovaným službami elektronických komunikací; nezahrnuje služby informační společnosti, které nespočívají zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací.

Jak je vidět z výše provedené definice, množina ISP prvního typu se s množinou operátorů elektronických komunikací sice překrývá, není s ní však totožná. Pod pojem operátora elektronických komunikací tak řadíme příkladně i poskytovatele služeb rozhlasového nebo televizního vysílání, kteří však nepatří mezi ISP a nespádají pod působnost směrnice č. 2000/31/ES ani zákona č. 480/2000 Sb.

Operátoři služeb elektronických komunikací mají obvykle v porovnání s ostatními ISP první kategorie řadu specifických koncesních povinností i povinností vůči uživatelům. To odráží i aktuální evropská a vnitrostátní legislativa, přičemž takzvané právo elektronických komunikací se postupně vyvinulo dokonce jako specifická disciplína v oboru správního práva¹¹³. Otázkami práva elektronických komunikací se však nyní zabývat nebudeme, jsou již ostatně do detailu popsány v odborných publikacích.

Důležité je však v naznačeném směru rozlišit specifické povinnosti operátorů a odpovědnost za kvalitu přenášených informací. Žádná specifická legislativa tak nemůže učinit operátora odpovědným za kvalitu přenášené informace, kterou mu nelze přičíst. Sám český zákon o elektronických komunikacích tuto skutečnost zdůrazňuje vyjádřením principu oddělení regulace služeb od regulace kvality přenášených informací, když v § 1 odst. 2 stanoví, že až na výjimky „...se nevztahuje na obsah služeb poskytovaných prostřednictvím sítí elektronických komunikací, jako je obsah rozhlasového a televizního vysílání, finančních služeb a některých služeb informační společnosti...“

Ve vztahu k odpovědnosti ISP prvního typu za kvalitu informací stojí za pozornost ustanovení čl. 12(3) směrnice č. 2000/31/ES, který dává členským státům možnost nařít ISP, aby přerušil poskytování služeb, jejichž prostřednictvím dochází ke komunikaci protiprávních informací. Přestože tedy ISP obecně neodpovídají za kvalitu cizích přenášených informací, mohou se stát subjektem administrativního nebo soudního příkazu neposkytovat určitou službu. Povinnost podvolit se takovému příkazu pak lze nepochybně chápat jako typ odpovědnosti, neboť jí může být ISP omezen ve výkonu své činnosti. Ponechání možnosti státu přikázat ISP přerušování komunikačních linek je však často jediným prostředkem jak ochránit veřejný pořádek, to především v situacích, kdy jsou protiprávní informace umístěny mimo území státní jurisdikce (viz kapitolu o působnosti práva).

Druhým typem ISP jsou poskytovatelé služeb spočívajících v automatickém meziukládání informací, tj. takzvaného cachingu. Jedná se o služby, jejichž prostřednictvím jsou vytvářeny identické obrazy dat, díky nimž mohou k těmto datům rychleji přistupovat uživatelé. Poskytovatelé takových služeb jsou co do odpověd-

¹¹³Z evropských předpisů můžeme jmenovat směrnice 1999/5/ES, 2002/19/ES, 2002/20/ES, 2002/21/ES, 2002/22/ES, 2002/58/ES, 2002/77/ES aj.

Odpovědnost ISP

nosti posuzování obdobně s poskytovateli služeb typu mere conduit – na rozdíl od nich však nejsou zbaveni odpovědnosti za kvalitu informací v případě nedodržení technických standardů. Směrnice ukládá státům následující formu regulace odpovědnosti:

Článek 13

Ukládání do vyrovnávací paměti („caching“)

1. Členské státy zajistí, aby v případě služby informační společnosti spočívající v přenosu informací poskytovaných příjemcem služby nebyl poskytovatel služby odpovědný za automatické dočasné přechodné ukládání, které slouží pouze pro co možná nejúčinnější následný přenos informace na žádost jiných příjemců služby, pokud:

- a) poskytovatel služby informaci nezmění;
- b) poskytovatel služby vyhoví podmínkám přístupu k informaci;
- c) poskytovatel služby dodržuje pravidla o aktualizaci informace, která jsou stanovena způsobem obecně uznávaným a používaným v průmyslu;
- d) poskytovatel služby nepřekročí povolené používání technologie obecně uznávané a používané v průmyslu s cílem získat údaje o užívání informace;
- e) poskytovatel služby ihned přijme opatření vedoucí k odstranění jím uložené informace nebo ke znemožnění přístupu k ní, jakmile zjistí, že informace byla na výchozím místě přenosu ze sítě odstraněna nebo k ní byl znemožněn přístup nebo soud nebo jiný správní orgán nařídil odstranění této informace nebo znemožnění přístupu k ní.

2. Tímto článkem není dotčena možnost soudního nebo správního orgánu požadovat od poskytovatele služby v souladu s právním řádem členských států, aby ukončil porušování práv nebo mu předešel.

Uvedený článek byl do českého práva proveden ustanovením § 4 zákona č. 480/2004 Sb. následovně:

§ 4

Odpovědnost poskytovatele služby za obsah automaticky dočasně meziukládaných informací

Poskytovatel služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem, odpovídá za obsah informací automaticky dočasně meziukládaných, jen pokud

- a) změní obsah informace,
- b) nevyhoví podmínkám přístupu k informaci,
- c) nedodržuje pravidla o aktualizaci informace, která jsou obecně uznávána a používána v příslušném odvětví,
- d) překročí povolené používání technologie obecně uznávané a používané v příslušném odvětví s cílem získat údaje o užívání informace, nebo
- e) ihned nepřijme opatření vedoucí k odstranění jím uložené informace nebo ke znemožnění přístupu k ní, jakmile zjistí, že informace byla na výchozím místě přenosu ze sítě odstraněna nebo k ní byl znemožněn přístup nebo soud nařídil stažení či znemožnění přístupu k této informaci.

Vyjma situaci sub a), kdy lze kvalitu informace přičíst poskytovateli služeb, odpovídají tedy ISP druhého typu za protiprávnost informací pouze tehdy, dojde-li z jejich strany k porušení standardních nebo smluvených technických podmínek

cachingu. Stojí v této souvislosti za zdůraznění, že k založení odpovědnosti může dojít na základě porušení nejen smluvených technických podmínek, ale i takových, které jsou v příslušném odvětví běžně dodržovány. Vedle dohody s poskytovatelem informačního obsahu může být tedy odpovědnost ISP v tomto případě závislá i na běžně používaných technických standardech. Podobně jako u prvního typu ISP může být pak poskytovatelům služeb typu caching pravomocně nařízeno na základě zákona omezení nebo odstavení služby.

Posledním typem ISP jsou poskyvatelé služeb spočívajících v ukládání informací dodaných uživatelem. Těmto službám se souhrnně říká storage. Termín je však zde použit v mnohem širším významu, než jak jej běžně známe. Zahrnuje totiž veškeré služby, jejichž podstatou je uložení všech možných typů uživatelských dat – nejedná se tedy pouze o služby jako například hosting, ale též o webmail nebo diskuzní služby (diskuzní stránky totiž slouží k ukládání informací poskytnutých jednotlivými účastníky diskuze). Odpovědnostní režim těchto služeb je nejsložitější, zároveň však pokrývá nejširší spektrum ISP. Směrnice č. 2000/31/ES vybízí státy k omezení odpovědnosti ISP typu storage následovně:

Článek 14

Shromažďování informací

1. členské státy zajistí, aby v případě služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby nebyl poskytovatel služby odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce, pokud:

a) poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo

b) poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.

2. Odstavec 1 se nepoužije, pokud je příjemce závislý na poskytovateli nebo podléhá jeho dohledu.

3. Tímto článkem není dotčena možnost soudního nebo správního orgánu požadovat od poskytovatele služby v souladu s právním řádem členských států, aby ukončil protiprávní jednání nebo mu předešel, ani možnost členských států zavést postupy, které umožní odstranění nebo znemožní přístup k informacím.

Český právotvůrce provedl uvedené ustanovení směrnice ve formě § 5 zákona č. 480/2004 Sb., a to následovně:

§ 5

Odpovědnost poskytovatele služby za ukládání obsahu informací poskytovaných uživatelem

(1) Poskytovatel služby, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživatelem, odpovídá za obsah informací uložených na žádost uživatele, jen

a) mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo

Odpovědnost ISP

b) dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.

(2) Poskytovatel služby uvedené v odstavci 1 odpovídá vždy za obsah uložených informací v případě, že vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na činnost uživatele.

Jak můžeme vidět z uvedených ustanovení, dává evropská právní úprava národním právním řádům možnost dvojího přístupu k založení odpovědnosti ISP za obsah informací uložených na pokyn uživatele. Možností, kterou zvolil český právo tvůrce, je minimální podmínka nevědomé nedbalosti ISP ve vztahu k protiprávnímu charakteru informace. Podle českého práva tedy ISP odpovídá i v případě, kdy o protiprávním charakteru informace nevěděl, vědět to však s ohledem k okolnostem mohl. Jiné právní úpravy, ze sousedních například právo slovenské, používají minimální podmínku vědomé nedbalosti – k založení odpovědnosti tedy dochází až v případě, lze-li prokázat skutečnou vědomost ISP o protiprávnosti informace uložené uživatelem. Pro ilustraci můžeme uvést příklad obdobného ustanovení § 6 odst. 4 slovenského zákona č. 22/2004 Z.z., o elektronickom obchode a o zmene a doplnení zákona č. 128/2002 Z.z., o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

(4) Poskytovateľ služieb nezodpovedá za informácie poskytnuté príjemcom služieb a uložené na jeho žiadosť do pamäte elektronických zariadení slúžiacich na vyhľadávanie informácií, ak poskytovateľ služieb nevie o protiprávnom obsahu uložených informácií alebo o protiprávnom konaní príjemcu služieb a na odstránenie protiprávneho stavu koná bez zbytočného odkladu; za tieto informácie však zodpovedá, ak príjemca služieb koná podľa jeho pokynov.

Zatímco podle českého práva stačí prokazatelná možnost dozvědět se o protiprávním charakteru informace, je podle slovenského zákona č. 22/2004 Z.z. nutné prokázat skutečnou povědomost ISP o tom, že informace uložené uživatelem jsou protiprávní. Podobně jako u ISP prvního a druhého typu pak ponechává směrnice možnost přímo pravomocně omezit nebo zakázat poskytování služeb.

Společně pro všechny typy ISP ještě směrnice i česká úprava *expressis verbis* vyjasňují otázku povinnosti ISP aktivně sledovat a vyhledávat protiprávní informace uživatelů. Pochopitelně pak v tomto případě takové povinnosti ISP zbavují. Jedná se o reakci na výše popsany paradox, kdy by ISP měli mít *de facto* povinnost sledovat kvalitu informací, k jejichž vytváření, komunikaci nebo zpracování poskytují svoji infrastrukturu, přestože je to technicky nemožné a v mnoha případech *de iure* zakázané (například jedná-li se o sledování kvality vzájemné komunikace uživatelů operátorem). Směrnice č. 2000/31/ES provádí vynětí ISP z povinnosti dohlížet na komunikaci následujícím ustanovením:

Článek 15

Neexistence obecné povinnosti dohledu

1. Členské státy neukládají poskytovatelům služeb uvedených v článcích 12, 13 a 14 obecnou povinnost dohlížet na jimi přenášené nebo ukládané informace nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost.

2. Členské státy mohou poskytovatelům služeb informační společnosti uložit povinnost, aby neprodleně informovali příslušné orgány veřejné moci o pravděpodobných protiprávních činnostech vykonávaných poskytovateli služeb nebo o protiprávních informacích, které tito poskytovatelé poskytují, nebo aby sdělili příslušným orgánům veřejné moci na jejich žádost informace, na jejichž základě lze zjistit totožnost příjemců jejich služeb, s nimiž uzavřeli dohodu o shromažďování informací.

V českém právu pak byla neexistence povinnosti aktivně monitorovat uživatelské informace vyjádřena § 6 zákona č. 480/2004 Sb., a to následovně:

§ 6

Poskytovatelé služeb uvedení v § 3 až 5 nejsou povinni

a) dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací,

b) aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace.

Na první pohled přehledná ustanovení zákona č. 480/2004 Sb. přinášejí, jak bylo naznačeno v úvodu podkapitoly, vyjasnění některých otázek souvisejících s odpovědností poskytovatelů služeb informační společnosti. Zamyslíme-li se však nad jejich praktickou aplikací v konkrétních případech, můžeme narazit na některé interpretační problémy, kterými se budeme zabývat dále. Je pak třeba v tomto směru předeslat, že následující výklad má čistě doktrinní charakter. Odpovědnost ISP podle nové úpravy zákona č. 480/2004 Sb. totiž ještě nebyla předmětem rozhodování našich nejvyšších soudů a podle dostupných informací ani soudů odvolacích. V následujícím výkladu se tedy nemůžeme opřít o argumenty převzaté z tuzemské judikatury, a proto se vedle doktrinních argumentů místy obrátíme i k judikatuře zemí s obdobnou právní úpravou, kde již některé z nejzávažnějších otázek nové regulace řešily vyšší soudy.

Poměr zákona č. 480/2004 Sb. k některým předpisům

Zabýváme-li se působností zákona č. 480/2004 Sb. ve vztahu k ostatním předpisům našeho práva, je klíčové posouzení otázky, zda se jedná o zákon relativně speciální, nebo naopak relativně obecný. Podle základního principu věcné působnosti má totiž speciální předpis před obecným přednost při aplikaci a tato přednost se řeší vždy relativně, tj. mezi konkrétními právními předpisy. Budeme tedy posuzovat otázku, zda je například zákon č. 480/2004 Sb. speciálním předpisem k trestnímu zákonu, občanskému zákoníku, autorskému zákonu apod.